

5. ULUSLARARASI SOSYAL BEŞERİ VE EĞİTİM BİLİMLERİ KONGRESİ

5TH INTERNATIONAL CONGRESS ON SOCIAL SCIENCES - HUMANITIES AND EDUCATION

19-20 ARALIK 2019

HİLTON OTEL ZEYTİNBURNU - İSTANBUL

www.sosyalbeseriveegitimbilimlerikonferansi.org

5.ULUSLARARASI SOSYAL BEŞERİ VE EĞİTİM BİLİMLERİ KONGRESİ

EDİTÖR

PROF. DR. GİRAY SAYNUR DERMAN

Güven Plus Grup A.Ş. Yayınları: Aralık 44 / 2019

Yayıncı Sertifika No: 36934

E-ISBN: 978-605-7594-40-2

Güven Plus Grup A.Ş. Yayınları

Bu kitabının/derginin/kongrenin her türlü yayın hakkı GÜVEN PLUS GRUP DANIŞMANLIK A.Ş. YAYINLARI'na aittir. Yayınevinin yazılı izni olmadan, kitabın/derginin tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayını, çoğaltımı ve dağıtımını yapılamaz. **Kitapta yer alan her bölüm/makale sorumluluğu, görseller, grafikler, direkt alıntılar ve etik/kurum iznine yönelik sorumluluk ilgili yazarlara aittir. Oluşabilecek Herhangi Hukuki bir olumsuzlukta Yayınevi başta olmak üzere kitabın hazırlanmasına destek sağlayan kurumlar, kitabın düzenlenmesi ve tasarımından sorumlular kurum(lar) ve kitap/dergi editörler/hakemler hiçbir konuda "maddi ve manevi" bir yükümlülük ve hukuki sorumluluğu kabul etmez, hukuki yükümlülük altına alınamaz. Her türlü hukuki yükümlülük ve sorumluluk "maddi ve manevi" yönden ilgili bölüm yazar(lar)ına aittir. Bu yöndeki haklarımızı maddi ve manevi yönden GÜVEN GRUP DANIŞMANLIK "YAYINCILIK" A.Ş. olarak saklı tutarız. Herhangi bir hukuki sorunda/durumda İSTANBUL mahkemeleri yetkilidir.** Güven Plus Grup Danışmanlık bünyesinde hazırlanan ve yayınlan bu eser ISO: 10002:2014-14001:2004-9001:2008-18001:2007 belgelerine sahiptir. Bu eser TPE "Türk Patent Enstitüsü" tarafından "Güven Plus Grup A.Ş.2016/73232" ve "2015/03940" ve "2016/23465" nolu tescil numarası ile markalı bir eserdir. Bu bilimsel/akademik kitap/dergi ulusal ve uluslararası nitelikte olup, akademik teşvik kriterlerini karşılamaktadır. Çok bölümlü/yazarlı olan bu kitap/dergi E-ISBN'li olup Kültür Bakanlığı Millî Kütüphaneler tarafından ve 18 Farklı Dünya Ülkesiyle Anlaşmalı olan Millî Kütüphanenin E Erişim sistemi tarafından da taranmaktadır. Bu kitap/dergi maddi bir değer ile alınıp satılamaz. Kitap/dergi bölüm/makale yazarlarından, destekleyenlerden, kitap/dergiye emeği geçenlerden Güven Plus Grup A.Ş. Yayıncılık herhangi bir maddi bir gelir elde etmemiş ve talepte bulunmamıştır. Kitap/Dergide yer alan bölüm/makalelerden alıntı yapmak ve ilgili bölüm/makaleye atf yapılmak koşulu ile kaynak gösterilmek üzere bilimsel ya da ilgili araştırmacılar tarafından kullanılabilir.

Metin ve Dil Editörü

Doç. Dr. Gülsemin HAZER

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÖZDEMİR

Dr. Öğr. Üyesi Gökşen ARAS

Kapak Tasarımı

Öğr. Gör. Ozan KARABAŞ

Sayfa Düzeni

Burhan MADEN

Baskı-Cilt

GÜVEN PLUS GRUP DANIŞMANLIK A.Ş. YAYINLARI®

Kayaşehir Mah. Başakşehir Emlak Konutları, Evliya Çelebi Cad. 1/A D Blok K4 D29 Başakşehir İstanbul

Tel: +902128014061- 62 Fax:+902128014063 Mobile:+9053331447861

KONGRE/KİTAP/DERGİ İMTİYAZ SAHİBİ

GÜVEN PLUS GRUP DANIŞMANLIK A.Ş. YAYINLARI®

Kayaşehir Mah. Başakşehir Emlak Konutları, Evliya Çelebi Cad. 1/A D Blok K4 D29 Başakşehir İstanbul Tel: +902128014061-

62-63 - +905331447861 info@guvenplus.com.tr, www.guvenplus.com.tr

ORGANİZASYON FİRMASI

GÜVEN PLUS GRUP A.Ş.

www.guvenplus.com.tr

**5. ULUSLARARASI SOSYAL BEŞERİ VE
EĞİTİM BİLİMLERİ KONGRESİ**

**5TH INTERNATIONAL CONGRESS ON
SOCIAL SCIENCES - HUMANITIES AND EDUCATION**

**5. ULUSLARARASI SOSYAL BEŞERİ
VE EĞİTİM BİLİMLERİ KONGRESİ
TAM METİN
SÖZEL SUNUMLAR**

5. ULUSLARARASI SOSYAL BEŞERİ VE EĞİTİM BİLİMLERİ KONGRESİ

5TH INTERNATIONAL CONGRESS ON SOCIAL SCIENCES - HUMANITIES AND EDUCATION

EVLİLİKTE MONOTONLUK ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI	647
<i>Ahmet AKIN , Saliha ERDİM</i>	
EVLİLİKTE ÇOCUK ALGISI ÖLÇEĞİ: GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİLİK ÇALIŞMASI	653
<i>Ahmet AKIN , Meryem Esmâ EKŞİ SAKLICA</i>	
ÇOCUK SONRASI AİLE ALGISI ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI.....	657
<i>Ahmet AKIN , Fatma YILDIZ , Rabia EKİNCİ</i>	
AİLE İÇİ SORUNLARDA ARABULUCULUK ÖLÇEĞİ: GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİLİK ÇALIŞMASI.....	661
<i>Ahmet AKIN , İnci SÜMELİ</i>	
EBEVEYNLERİN OKUL ÖNCESİ DÖNEM DİN EĞİTİMİNE YÖNELİK ALGISI ÖLÇEĞİ: GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİLİK ÇALIŞMASI.....	666
<i>Ahmet AKIN , Günay KESLER</i>	
AİLEDE SOSYAL MEDYA KULLANIMI ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI	670
<i>Ahmet AKIN , Rabia EKİNCİ , Fatma YILDIZ</i>	
ÇOCUĞUN OYUN HAKKI VE OYUN HAKKINA ERİŞEMEME SEBEPLERİ	675
<i>Nihat TOPAÇ , Musa BARDAK , Duygu Diğdem ÜNAL</i>	
ÇOCUĞUN TEMİZLİK ALIŞKANLIĞINI KAZANMASINDA ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİM KURUMLARININ YERİ	681
<i>Nihat TOPAÇ , Musa BARDAK</i>	
TURKEY'S ROLE IN CENTRAL ASIA AND THE CAUCASUS AFTER THE COLLAPSE OF THE USSR (1991).....	687
<i>Giray Saynur DERMAN</i>	
ROL OYNAMA TEKNİKLERİNİN ARAP ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE KONUŞMA BECERİLERİNE ETKİSİ ...	698
<i>Mehmet Nuri KARDAŞ</i>	
ARAP ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE KONUŞMA KAYGILARI ÜZERİNDE ROL OYNAMA TEKNİKLERİNİN ETKİSİ.....	704
<i>Mehmet Nuri KARDAŞ</i>	
SÖZEL SUNUM ÖZET METİNLER	
YAŞAM TATMİNİ VE KİŞİSEL DEĞERLERİN İŞ TATMİNİNE ETKİSİ: BİR ALAN ÇALIŞMASI.....	711
<i>İsmail BAKAN, Hüsne GÖZÜKARA, Besime DEMİR</i>	
ANNE-BABALARIN ERGEN ÇOCUKLARINA VERDİKLERİ ÖĞÜTLER.....	712
<i>Abdullah ATLI, Cemal KARADAŞ, Canan ÇİTİL- AKYOL</i>	

SÖZEL SUNUM TAM METİNLER

ÇOCUĞUN TEMİZLİK ALIŞKANLIĞINI KAZANMASINDA ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİM KURUMLARININ YERİ

Nihat TOPAÇ¹, Musa BARDAK²

¹İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, İstanbul / Türkiye

²İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul / Türkiye

Öz: Toplumların gelişmişliklerinin en önemli göstergelerinden biri halkının fiziksel ve ruhsal sağlığı ve bu yöndeki uygulama ve gelişmelerdir. Hasipek ve Sürücüoğlu'na (1994) göre toplumların hedefledikleri uygarlık seviyesine ulaşabilmesi için bilişsel ve bedensel açıdan kuvvetli, sağlıklı ve yetenekli bireylere ihtiyaçları vardır. Bireylerin fiziksel sağlığını etkileyen birçok faktör sayılabilir. Bunlar genel olarak temizlik, beslenme ve uyku alışkanlıkları ile doğrudan ilişkilidir. Küçük yaşlardan itibaren formal ve informal yollarla edinilen beceriler yoluyla ülkeler sağlıklı bireyler yetiştirmek için eğitim programlarını bu yönde düzenlemektedirler. Ülkelerin birçok yönden refah seviyelerinin yükselmesinde sağlıklı bireyler yetiştirmenin önemi tartışmasızdır. Erken çocukluk eğitimiyle birlikte çocuk beslenme, aşı, hijyen, boy-kilo takibi, duygusal destek, sosyalleşme gibi imkanlara doğal yollarla sahip olmaktadır. Böylelikle hem mevcut yaşında hem de gelecekte ortaya çıkabilecek sağlık problemlerinin önüne geçilmektedir. (Schulman, 2005). Bu çalışmanın amacı dünyada ve Türkiye'de erken çocukluk eğitim kurumlarında temizlik alışkanlığı ve uygulamaları hakkında yapılan çalışmalarını incelemek ve ilgili kurumlarda konuya ilişkin verilen eğitimlerin etkilerini genel olarak değerlendirmektir. Dünyada ve Türkiye'de konu ile ilgili mevcut literatür taranarak, okullarda uygulanan temizlik programları ve bu yöndeki araştırmaları ile bu çalışmaların etkililikleri derleme yöntemiyle ortaya konmuştur. Erken çocukluk eğitim kurumlarında temizlik alışkanlığı üzerine yapılan uygulama ve araştırmalara bakıldığında tüm bu çalışmalar doğrultusunda çocuklarda ve ailelerde verilen eğitimin istendik yönde bir etki yarattığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Temizlik alışkanlıkları, sağlık, okul öncesi eğitim.

Abstract: One of the most important indicators of the development of societies is the physical and mental health of the people and practices and developments in this direction. According to Hasipek and Sürücüoğlu (1994), societies need strong, healthy and talented individuals in order to reach their target level of civilization. There are many factors that affect the physical health of individuals. These are generally directly related to cleanliness, eating and sleeping habits. Through the skills acquired through formal and informal ways from an early age, countries organize training programs in this direction to raise healthy individuals. The importance of raising healthy individuals in increasing the prosperity levels of the countries is indisputable. Together with early childhood education, the child has natural means such as nutrition, vaccination, hygiene, height-weight monitoring, emotional support and socialization. Thus, both current age and future health problems are prevented. (Schulman, 2005). This study aims to examine the world and studies about good hygiene habits and practices in early childhood education institutions in Turkey and to evaluate the impact of training on the subject in the relevant institutions in general. The literature available on the subject in the world and Turkey, the effectiveness of these programs and work with the cleanliness of research in this direction was demonstrated by the compilation methods applied in schools. When the practices and researches on hygiene habits in early childhood education institutions are examined, it is seen that the education given in children and families has a desired effect in line with all these studies.

Key Words: Hygiene habits, health, preschool education.

SÖZEL SUNUM TAM METİNLER

GİRİŞ

Toplumların gelişmişliklerinin en önemli göstergelerinden biri halkının fiziksel ve ruhsal sağlığı ve bu yöndeki uygulama ve gelişmelerdir. Hasipek ve Sürücüoğlu'na (1994) göre toplumların hedefledikleri uygarlık seviyesine ulaşabilmesi için bilişsel ve bedensel açıdan kuvvetli, sağlıklı ve yetenekli bireylere ihtiyaçları vardır. Bireylerin fiziksel sağlığını etkileyen birçok faktör sayılabilir. Bunlar genel olarak temizlik, beslenme ve uyku alışkanlıkları ile doğrudan ilişkilidir. Küçük yaşlardan itibaren formal ve informal yollarla edinilen beceriler yoluyla ülkeler sağlıklı bireyler yetiştirmek için eğitim programlarını bu yönde düzenlemektedirler. Ülkelerin birçok yönden refah seviyelerinin yükselmesinde sağlıklı bireyler yetiştirmenin önemi tartışılmazdır. Bu çalışmanın amacı dünyada ve Türkiye'de erken çocukluk eğitim kurumlarında temizlik alışkanlığı ve uygulamaları hakkında yapılan çalışmaları incelemek ve ilgili kurumlarda konuya ilişkin verilen eğitimlerin etkilerini genel olarak değerlendirmektir. Bu kapsamda dünyada ve Türkiye'de konu ile ilgili mevcut literatür taranarak, okullarda uygulanan temizlik programları ve bu yöndeki araştırmaları ile bu çalışmaların etkililikleri derleme yöntemiyle ortaya konmuştur.

Schulman, (2005) erken çocukluk eğitimi sayesinde çocuğun beslenmesi, hijyeni, aşıları, bedensel ölçü takibi, ruhsal desteği, sosyalleşmesi için gereken imkanlara doğal bir şekilde sahip olduğunu belirtmiştir. Böylece hem yaşadığı dönemde hem de ileride oluşabilecek sağlık problemlerinin önüne geçilebileceğini ifade etmiştir.

Temizlik bazı araştırmacılar tarafından toplumsal bir değer olarak kabul edilmektedir. Örneğin Muzaffer İzgü'nün romanlarının değerler eğitimi açısından inceleyen bir araştırmada en çok sevgi değeri, sonrasında saygı, yardımlaşma, çalışkanlık ve temizlik değerlerinin olduğu ortaya konmuştur (Kumbasar, 2011). Sevim (2013) tarafından yapılan bir araştırmada okul öncesi dönem çocuklarının izlediği çizgi filmlerden çıkarılan değerler incelenmiştir. İzlenme süreleri hemen hemen aynı olan 6 çizgi filme ait rastgele seçilen ve izlenen bölümlerde, taranan 15 değerden, içerisinde temizliğin de bulunduğu 13'üne rastlanmıştır. Genel olarak tuvalet ve temizliğin çocuğun temel ihtiyaçları olduğu düşünüldüğünde Poyraz'ın (2006) da belirttiği gibi aile ve öğretmenler, bu ihtiyacı karşılama becerisi kazanmasında çocuğa yardımcı olmalıdır. Bu çalışmada tuvalet eğitimi ve temizliği dışında el-ayak, yüz, saç, vücut (banyo), ağız-diş temizliği ile ilgili malzemeler konu edilecektir. Bazı araştırmalarda kullanılan ölçeklerin temizlik boyutlarıyla ilgili maddeler aşağıda verilmiştir.

Sabah kalktığında hatırlatılmadan yüzünü yıkar

Yemekten önce ve sonra hatırlatılmadan ellerini yıkar.

Dişlerini yardımsız günde en az 2 defa fırçalar.

Hatırlatılmadan gerektiğinde yardımsız burnunu mendille siler.

Öksürürken ve hapşırıırken eliyle ya da mendille ağzını kapatır.

Sırt, boyun ve ense hariç kendini yıkar.

Saçlarını tarar.

Saçlarını yardımsız kurutur.

Tırnakları uzadığında kesilmesi gerektiğini bilir. (Yalçın, Başar & Çetinkaya, 2013).

SÖZEL SUNUM TAM METİNLER

Temizlik alışkanlığının kazanılmasında ve uygulamalarının pekiştirilmesinde aile kadar önemli bir faktör de eğitim kurumlarıdır. Temizlik becerilerinin kazandırılmasında yaş faktörü ile ilgili çeşitli görüşler bulunmaktadır. Bazı araştırmacılar temizlik alışkanlığının doğumdan itibaren kazandırılmaya başlanmasını bazıları ise birkaç yıl sonra başlanabileceğini iddia etmektedir. Yalçın ve arkadaşları (2013) anne, baba veya öğretmen tarafından çoğunlukla uygulamalı olarak öğretilen temizlik uygulamalarının, 2-3 yaşından itibaren ortam hazırlanarak çocuğa imkan verilmesi gerektiği vurgulamaktadır. Bununla birlikte Şimşek ve arkadaşları (2010) da ebeveyn ya da eğitimciler tarafından erken dönemlerde bizzat kazandırılmaya çalışılan temizlik ile ilgili deneyimlerin, sonraki zamanlarda çocuklar tarafından yapılmasını; okuldaki eğitimin önemli bir parçası olan bu alışkanlığın sağlıklı bir şekilde verilerek edindirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Araştırmacılar erken çocukluk eğitim kurumlarında temizlik ile ilgili becerileri çocukların bizzat yaparak öğrendiklerini ifade etmiştir. Erken çocukluk eğitim kurumları Yavuzer'in (1999) de belirttiği gibi çocuğun akranlarıyla bir arada bulunduğu ve beraber yaşama, yemek yeme, uyuma, oynama, tuvalet ve temizlik alışkanlıkları kazanma yolunda olumlu adımlar attığı, sosyal davranışlar kazandığı bir ortamdır.

Erken çocukluk eğitim programlarında bulunan temizlik ile ilgili kazanım ve göstergeler öğretmenlerin etkinliklerinde rehberlik etmesi açısından önemlidir. Türkiye'de kullanımda olan programın sosyal-duygusal gelişim ve öz bakım becerileri alanlarında farklı ortamlarda uyulacak kurallar içerisinde temizlik kurallarına yer verilmesi, bedeniyle ilgili temizlik kurallarının uygulanması ile çevresinde temizlikle ilgili düzenlemelerin yapılması gibi farklı kazanım ve göstergelere yer verilmiştir.

Kanada'da uygulanan okul öncesi eğitim programlarında sağlıklı bir vücuda katkı sağlayacak kişisel hijyen uygulamalarını yapmak, sağlığı teşvik eden kişisel hijyen alışkanlıkları geliştirmek şeklinde kazanımlara ulaşılmıştır.

Çocukların sağlığını koruyucu bir faktör olarak temizliğin kullanıldığı ulusal ve uluslararası alanyazında yapılan çalışmaların kapsamlı bir şekilde incelenmesi ve tartışılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı dünyada ve Türkiye'de erken çocukluk eğitim kurumlarında temizlik alışkanlığı ve uygulamaları hakkında yapılan çalışmaları incelemek ve ilgili kurumlarda konuya ilişkin verilen eğitimlerin etkilerini genel olarak değerlendirmektir. Bu bağlamda, okul öncesi dönem çocuklarının temizlikle ilgili gereksinimlerini konu edinen ve temizlik alışkanlıklarını etkileyen farklı eğitim etkinlikleri ile programlarının etkileri araştırılmıştır. Araştırma yapılırken, tuvalet eğitimi bu araştırmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Son olarak bütüncül bir yaklaşımla konunun çocuğun gelişimine etkileri tartışılmış ve sonuç kısmında genel yargılar ve öneriler eklenmiştir.

Yapılan Araştırmalar

Çocuk Merkezli Çalışmalar

Çocukların temizlik ile ilgili bilgileri ve buna bağlı görüşleri ile onlara uygulanan temizlikle ilgili programlardan örnekler verilmiştir.

Japonya'da Toyama (2015) tarafından yapılan ve çocukların temizlik bilgisine odaklanılan araştırmada 32 gözlem yapılmıştır. Gözlemler sonucunda çocuklarla yapılan görüşmelerde, temizlik kurallarına uymamanın sonuçları sorulmuştur. Çocukların çoğunluğu hastalık ve mikropla bulaşma gibi açıklamalar yapmışlardır.

SÖZEL SUNUM TAM METİNLER

Çocuklara erken çocukluk eğitim kurumlarında alışkanlık kazandırılmasında kullanılan yöntemler önemli bir konumdadır.

Gazezoğlu (2007) yaptığı araştırmada içerisinde temizlik kurallarını uygulayabilme becerisinin de bulunduğu öz bakım becerilerinin kazandırılmasında oyun ile öğretimin, geleneksel öğretime göre öğrencilerin erişti düzeyleri üzerindeki etkisini incelemiş ve uyguladığı program lehinde sonuçlara ulaşmıştır.

Çevresel şartların çocuğun temizlik alışkanlığı kazanmasındaki önemi ile ilgili durumlar ülkemizde çok çok azalsa da dünyanın farklı bölgelerinde sorun teşkil etmektedir.

Vietnam'da anaokullarına devam eden 20 azınlık gruplarına mensup çocuk üzerinde yapılan araştırmada okullarda verilen hijyen eğitiminin yanında çocukların evlerindeki şartların yetersizliği ve kullanılan dilin anlaşılabilmesi gibi nedenlerle temizlik alışkanlığının tam oluşmadığı belirtilmiştir (Rheinländer, Samuelsen, Dalsgaard, & Konradsen, 2014).

Yalçın ve arkadaşları tarafından geliştirilen "Okul Öncesi Öz Bakım Becerileri Ölçeği"nde 10 madde temizlik alışkanlığı ile ilgilidir. Ölçeğin bu temizlik boyutundaki güvenilirlik katsayısı 0,94 bulunmuştur. Bu ölçekle yaptıkları araştırmada okul öncesi eğitime 3-4 yaşında başlayan çocuklar ile 5-6 yaşında başlayan çocukların temizlik ile ilgili olumlu davranış gösterme düzeyleri arasında küçük yaşlar lehine anlamlı fark bulmuşlardır (Yalçın, Başar & Çetinkaya, 2013).

Ebeveyn Merkezli Çalışmalar

Ailelerin çocuklarına temizlik alışkanlığı kazandırmak için kullandıkları yöntemler, malzemeler ve diğer hususlardan örnekler verilmiştir.

Çocukların temizliğinde kullanılan ürünlerin sağlığını olumsuz etkilememesi için kaliteli ve olumsuz etkileri olmayan ürünlerin tercih edilmesi başka bir araştırma konusudur. Bu konuda çocukların, ebeveyn ve öğretmenlerin uyarılması önemli bir konudur. Amerika'da yapılan bir araştırmada bebek ve çocukların temizliğinde kullanılan ıslak mendil veya havlular ile dış çıkarma döneminde kullanılan tozlarda inorganik civa olduğu tespit edilmiştir (American Academy of Pediatrics, 2001).

Demiriz ve Dinçer'in (2000) yaptığı araştırmada çocukların % 69,5'inin erken çocukluk eğitim kurumlarına devam eden örneklemde çalışan anne çocuklarının içinde temizlik alışkanlığının da olduğu öz bakım toplam puanlarının çalışmayan anne çocuklarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Uygulamaya Odaklanan Çalışmalar

Temizlik uygulamalarının nasıl ve ne şekilde yapılacağı ile malzeme ve donanımların kullanımı, konuları ile ilgili araştırmalardan örnekler verilmiştir.

Tuncer, Aypar ve Ulus (2015), Çocukların temizlik alışkanlığını kazanmasında temizlik ve kurutma ile ilgili malzemelerin yerlerinde sürekli bulunmasının alışkanlığın sürdürülebilirliği açısından önemli bir faktör olduğunu vurgular.

Uysal (2006) tarafından yapılan araştırmada erken çocukluk eğitim kurumlarında temizlik ile ilgili temel mekanlar olan lavabo ve wc'lerin her bir anasını için ayrı olması ve ilgili grubun sınıfıyla bağlantılı olması çocukların temizlik alışkanlığını kazanmalarında ve öğretmenin kontrolü açısından önemli görülmüştür.

SÖZEL SUNUM TAM METİNLER

Genel Araştırmalar

Bu kısımda çocukların temizlik alışkanlığını etkileyebilecek okul öncesi eğitim kurumuna devam etme, bir program uygulanma gibi genel durumlar ile ilgili araştırmalardan örnekler verilmiştir.

Demiriz ve Dinçer'in (2001) yaptığı araştırmada içinde temizlik alışkanlığı da olan öz bakım becerileri grubunu kazanma açısından okul öncesi eğitim kurumuna devam edenler lehine anlamlı bir farkın olduğu ortaya konulmuştur.

Fransa'da yapılan tarihi bir araştırmada 1870-1940 yılları arasında okullarda verilen hijyen eğitiminin evlerde uygun temizlik araç-gereç ve donanımları olmaması nedeniyle çocuklara temizlik alışkanlığının kazandırılmasında zorlanıldığı vurgulanmaktadır (Parayre, 2017).

SONUÇ

Erken çocukluk eğitim kurumlarında temizlik alışkanlığı üzerine yapılan uygulama ve araştırmalara bakıldığında tüm bu çalışmalar doğrultusunda çocuklarda ve ailelerde verilen eğitimin istendik yönde bir etki yarattığı görülmektedir.

Birçok faktörün etkisi altında kazanılması beklenen temizlik alışkanlığı süreci erken çocukluk eğitim kurumlarında oluşturulan programlardaki kazanımlar çerçevesinde desteklenmektedir.

Erken çocukluk eğitimi veren öğretmenlerin özverili çabaları alışkanlığın kazanılmasında önemlidir. Zira uygulamalarda kişisel faktörlerle tiksinti ve benzeri durumlar bazen farklı sonuçlara neden olabilmektedir.

Erken çocukluk eğitim kurumlarına gelmeden önce temizlik alışkanlığı ile ilgili yeterli deneyimi olmayan çocuklar üzerine daha fazla çalışılması gerekmektedir.

Ayrıca bazı ülke (Afrika ülkeleri gibi) politikalarında su, ve temizlik maddeleri ile ilgili problemler dünyanın farklı yerlerinde temizlik alışkanlığının kazanılması sürecini derinden etkileyebilmektedir.

Tüm olumsuzluklara rağmen erken çocukluk eğitim kurumları farklı yöntemlerle, somut materyallerle ve hayatın ritmi içerisinde çocukların temizlik alışkanlığını kazanmasını desteklemektedir.

Yapılan araştırmalar, alışkanlığın kazanılmasında erken çocukluk eğitim kurumlarının önemli bir faktör olduğu ve yine önemli bir katkı sağladığını ortaya koymaktadır.

KAYNAKÇA

American Academy of Pediatrics. (2001). Goldman LR, Shannon MW, Committee on Environmental Health. Technical Report: Mercury in the Environment: Implications for Pediatricians. Pediatrics, 108: 197-205.

Demiriz, S. ve Dinçer, Ç. (2000). "Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Öz Bakım Becerilerinin Annelerinin Çalışıp Çalışmama Durumlarına Göre İncelenmesi". Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19, 58-65.

Demiriz, S. ve Dinçer, Ç. (2001). 5-6 Yaş Çocuklarının Öz Bakım Becerilerinin Cinsiyet ve Okul Öncesi Eğitim Alma Durumlarına Göre İncelenmesi. Milli Eğitim Dergisi, 150, 11-19.

SÖZEL SUNUM TAM METİNLER

- Gazetoğlu, Ö. (2007). “Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş çocuklarına öz bakım becerilerinin kazandırılmasında oyun yoluyla 242 öğretimin etkisi”, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Hasipek, S. ve M. S. Sürücüoğlu (1994). Ülkemizde Okul Öncesi Çocuklarda Görülen Beslenme Sorunları ve Beslenmenin Önemi. 10. Ya-Pa Okul Öncesi Eğitim Yaygınlaştırılması Semineri, Ya-Pa Yayınları, Ankara.
- Kumbasar, Ezgi. (2011). Muzaffer İzgü'nün Romanlarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Newfoundland Department of Education and Early Childhood Development (n.d.). Towards a comprehensive school health program: An elementary health curriculum guide. Newfoundland, Canada: Newfoundland Department of Education and Early Childhood Development.
- Parayre, S. (2017). The Cleanliness of the Child between Social Standards and Care Concerns (16th-20th centuries, France). *Italian Journal of Sociology of Education*, 9(3), 21-45.
- Poyraz, H. (2006). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Fiziksel Şartlar ve Fiziksel Güvenlik. İçinde Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri. (3.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık. ss:53- 70.
- Rheinländer, T., Samuelsen, H., Dalsgaard, A. & Konradsen, F. (2014). Teaching minority children hygiene: investigating hygiene education in kindergartens and homes of ethnic minority children in northern Vietnam, *Ethnicity & Health*, 20(3), 1-15.
- Sevim, Zeynep. (2013). Çizgi Filmlerin Değerler Eğitimi Bakımından Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak,
- Schulman, K. (2005). “Overlooked Benefits of Prekindergarten”. National Institute for Early Education Research. Policy Report. NIEER, 4(7),
- Toyama, Noriko (2016) Preschool Teachers' Explanations for Hygiene Habits and Young Children's Biological Awareness of Contamination, *Early Education and Development*, 27:1, 38-53, DOI: 10.1080/10409289.2015.1036347
- Tuncer, Nuran., Aypar, Melike., Ulus, Leyla. (2015). Investigation Of General Properties Of Preschool Institutions In Terms Of Some Variables: Example Of Tokat, *Scientific Journal Of Humanistic Studies*, 7(13), 70-86.
- Uysal, F. (2006). Okul Öncesi Eğitim Merkezlerinde İç ve Dış Mekan Organizasyonlarının Eğitim Yaklaşımları Çerçevesinde İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Yalçın, M., Başar, M., Çetinkaya, A. (2013). Okul Öncesi Eğitime 5-6 Yaşında Başlayan Çocuklar İle 3-4 Yaşında Başlayan Çocukların Öz Bakım Becerilerinin Veli Görüşlerine Göre İncelenmesi (Uşak İli Örneği). *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (4), 208-244.
- Yavuzer, H. (1999). Ana-baba ve Çocuk, Remzi Kitabevi, İstanbul.